

והכל בא אלי בטורח גדול בכמה עניינים. בראשונה, ששאלתי כמה עניינים שלוש פעמים מן הגאון ז"ל ומן התלמידים עד שהבנתי. וגם לחתוך נוצה לכתוב בו לא יכולתי. גם אני אוכל לכתוב במהירות.

וגם אני צריך לבקש מן מקצת הבחורים להעתיק לי הפסקים שכתב הגאון ז"ל לחכמי ישראל ולהגיה אח"כ, פעמים בחינם ופעמים בשכר, פעמים כתבתי בעצמי והגהתי, ולכן יש לסמוך על אותן פסקים¹².

והגאון ז"ל כתב התיבות בדקדוק, ואם נמצא בהם חסר או יתר זה בא מצידי או מצד הסופר¹³, ואם נמצא באחד מהם שדילג תיבה קטנה זה בא מצידו מתוך שכתב במהירות. ופעם אחת אמר לנו על ההלכה במנחות¹⁴ גבי תפילין אמרין כאיגרת בעלמא, ופירש רש"י שם לא דקדקה בחסרות ויתרות, ואמר הגאון ז"ל שמע מינה שאין צריך לדקדק באיגרת שלומים¹⁵.

וגם אין עילוי לא בכתבי ולא בלשוני אפילו בדורי, וגם היה עלי למשא לפעמים לקנות נייר ודיו לספר הזה, מ"מ לא מנעתי, כי השם יסמכני סלה ויענני מהר קדשו¹⁶, מהר קדשו בגימטריא לקט יושר¹⁷. ולכן לבי חפץ לקרוא לספר הזה לקט יושר, כי ליקטתי ביושר ולא במעל. וגם הוא בגימטריא שם הגאון, הנקרא לספר תורה ישראל ב"ר פתחיה זצ"ל¹⁸ אבל העולם קורין אותו רבי איסרלן¹⁹ כמו שכתבתי בחרוזה²⁰, ואני שמי יוזלין ואני נקרא לספר תורה יוסף ב"ר משה ז"ל כמו שציירתי בראשי החרוזות²¹. ומה שחסר אחת במנין 'ישראל יוזלין' מ'לקט יושר' על זה אין להקפיד, כי זכורני שאמר הגאון מה שאומר העולם שאין להקפיד אם חסר אחד במנין בגימטריא²², לא ידעתי אם אמר משמיה או לאו. והביא ראיתם ממה שפירש רש"י בפרשת ואתחנן²³ על ונושנתם והקדים שתי שנים וכו', מדצריך להקדים שתי שנים שמע מינה שאינו די בשנה אחד, ולמה, אלא על כורחך שמע מינה שאין להקפיד אם חסר אחת בגימטריא²⁴.

החול של הכותב) חסר אחד, ראה להלן. וראה בהקדמת ספר הרוקח שמחבר ספר ירמוז שמו בשם הספר.

22 מושג בדרכי הגימטריה שנקרא "עם הכולל". וכ"כ בשיבולי הלקט סי' ריח בביאור ההגדה של פסח בפסקה "רבי יהודה היה נותן בהן סימנין": "ובגימטריא לא קפדינן על אחת חסר או יתר". ועיין בבית יוסף או"ח סי' יא בענין מנין הכריכות בציצית, ובדרכי משה סי' תקפג אות א בענין אכילת אגוזים בר"ה. ועיין מש"כ בדעת זקנים מבעלי התוספות ובבעל הטורים על הפסוק "אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי" (בראשית מח, ה). ועיין בספר בית האוצר לר"י ענגיל ח"א כלל מח שהביא ראיות רבות שאחד לא נחשב חסרון במנין.

23 דברים ד, כה, ע"פ הגמרא בסנהדרין לח, א.

24 בגליון נוסף שוב המשפט דלעיל: 'והנה לא ידעתי אם אמר כזאת משמיה דנפשיה אם לאו'.

12 מפני שהגיה אותם בעצמו.

13 בגליון כתה"י נוסף: 'אשר העתיק כתיבת ידו'.

14 לב, ב.

15 רבינו הקפיד על המילים שכתב בתשובותיו שיהיו בדיוק כתיבתן. מאידך, באיגרת שלומים נקט שאין צריך לדקדק בכתיבת המילים.

16 תהילים ג, ה.

17 655.

18 נהגו באשכנז להעלות לתורה בשם פלוני בן פלוני, וראה גם לקמן עמ' נז.

19 יש מקצת מקומות שרבינו נקרא ר' איסרל, ראה לדוגמא בהקדמת מה"ר איזק לספרו של אביו "סדר הגט למהר"י מרגליות" (מהדורת מכון ירושלים), תשובת מהר"י ברונא (מוריה, גליון עב עמ' ז), ועוד.

20 לעיל בסמוך.

21 הגימטריה של 'לקט יושר' (655) שווה ל'ישראל' (541). השם לס"ת של רבינו) ו'יוזלין' (113). שם